

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Historia das Relixións	Código	710G01078	
Titulación	Grao en Humanidades			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	Montero Fenollos, Juan Luis	Correo electrónico	juan.fenollos@udc.es	
Profesorado	Montero Fenollos, Juan Luis Romero Portilla, Paz	Correo electrónico	juan.fenollos@udc.es paz.romero.portilla@udc.es	
Web	http://www.udc.es/humanidades			
Descrición xeral	Estudo do feito relixioso e do seu desenrolo ó longo da Historia: orixe, estrutura e manifestacións do fenómeno relixioso.			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos: Non procede. 2. Metodoloxías: *Metodoloxías docentes que se manteñen: Sesión maxistral (pwp con audio: docencia asíncrona). Traballo tutelado. *Metodoloxías docentes que se modifican: Ningunha 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: Titorías e tarefas on line (Moodle, Teams e email). 4. Modificacións na avaliación: Non procede. *Observacións de avaliación: mesmo sistema para a segunda oportunidade. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: Non procede.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecemento das producións culturais da Humanidade (Arte, Pensamento, Literatura e Institucións)
A2	Coñecemento do pasado desde un punto de vista diacrónico
A6	Coñecemento do comportamento humano individual e social
A7	Coñecemento sincrónico y diacrónico de diversas realidades culturais actuais
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadano e como profesional

B24	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a sociedade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias / Resultados do título
Conocimiento del pasado desde un punto de vista diacrónico.	A1	B1	C7
Conocimiento de las producciones culturales de la Humanidad (Arte, Pensamiento, Literatura e Instituciones).	A2	B3	
Conocimiento del comportamiento humano individual y social.	A6	B6	
Aprender a aprender.	A7	B24	
Aplicar un pensamiento crítico, lógico y creativo.			
Comportarse con ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional.			
Capacidad de análisis y de síntesis.			
Saber abordar conflictos interpersonales.			
Sensibilidad social, sentido de la justicia y de la equidad y sensibilidad hacia la desigualdad.			
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Historia das relixións: conceptos xerais.	
2. Relixións do mundo antigo I: Mesopotamia e Exipto.	
3. Relixións do mundo antigo II: Grecia e Roma.	
4. Relixións do mundo antigo III: cristianismo primitivo e xudaísmo.	
5. A Idade Media: cristianismo e islam.	
6. A Idade Moderna: Reforma e Contrarreforma.	
7. Novas formas de relixiosidade na actualidade.	

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	B1 B3 B6 B24 C7	1	60	61
Sesión maxistral	A1 A2 A6 A7	24	24.5	48.5
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Realización de un traballo sobre alguno de los temas del programa
Sesión maxistral	Asistencia y participación en las clases y tutorías.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados	Apoio individualizado ou en grupos reducidos ó estudo e traballo personal do alumno, resolución de dúbidas, explicacións persoalizadas, aclaracións, indicacións e corrección dos traballos realizados, recomendación de lecturas complementarias.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	B1 B3 B6 B24 C7	Realización dun traballo sobre historia das relixións.	100
Outros			

Observacións avaliación

Fontes de información	
Bibliografía básica	- ( ). . ALBERTZ, Rainer, Historia de la religión de Israel en tiempos del Antiguo Testamento, Ed. Trotta ARANA, Juan, Las raíces ilustradas del conflicto entre fe y razón, Ed. Encuentro BAGU, S., La idea de Dios en la sociedad de los hombres, Ed. Siglo XXI BATAILLE, Georges, Teoría de la religión, Ed. Taurus BERGER, Peter L., Para una teoría sociológica de la religión, Ed. Kairós BIROU, Alain, Sociología y religión, I.E.P. BORNE, GUITTON, RICOEUR y otros, Dios hoy, Ed. Kairós BOWKER, John Creer, una historia de las religiones, Paidós BOWKER, J., El sentido de Dios, Ed. Península CARO BAROJA, Julio, De la superstición al ateísmo, Ed. Taurus COOMARASWAMY, Ananda K., El tiempo y la eternidad, Ed. Taurus DESROCHE, H., Sociología y religión, Ed. Península DIAZ DE VELASCO, Francisco, Hombres, ritos, dioses. Introducción a la historia de las religiones, Ed. Trotta DURKHEIM, Emilio, Las formas elementales de la vida religiosa, Ed. Akal ELIADE, Mircea, Lo sagrado y lo profano, Ed. Guadarrama FEBVRE, Lucien, Martin Lutero. Un destino, Ed. F.C.E. FEUERBACH, Ludwig, La esencia del cristianismo, Ed. Trotta FIERRO, Alfredo, Sobre religión, Ed. Taurus FLEW, Anthony, Dios y la filosofía, Ed. El Ateneo FRAIJO, Manuel (Ed.), Filosofía de la religión. Estudios y textos, Ed. Trotta . GOLDMANN, Lucien, El hombre y lo absoluto. El dios oculto, Ed. Península HOSTIE, Raymond, Del mito a la religión, Ed. Amorrortu JAMES, E.O., Historia de las religiones, Alianza Ed. JAMES, E.O., La religión del hombre prehistórico, Ed. Guadarrama JAMES, William, Las variedades de la experiencia religiosa, Ed. Península JONAS, Hans, La religión gnóstica. El mensaje del Dios Extraño y los comienzos del cristianismo, Ed. Siruela KÜNG, Hans, El cristianismo. Esencia e historia, Ed. Trotta LEEUW, G. van der, Fenomenología de la religión, Ed. F.C.E MALINOWSKY, Bronislaw, Magia, ciencia, religión, Ed. Ariel MATTHES, Joachim, Introducción a la sociología de la religión, Alianza Ed. MILL, John-Stuart, La utilidad de la religión, Alianza Ed. OTTO, Rudolf, Lo santo. Lo racional y lo irracional en la idea de Dios, Alianza Ed. RATZINGER, Joseph Introducción al cristianismo, Ediciones Sígueme RUSSELL, Bertrand, Religión y ciencia, Ed. F.C.E. SCHWIMMER, Erik, Religión y cultura, Ed. Anagrama VERGOTE, Antoine, Psicología religiosa, Ed. Taurus WEBER, Max, Sociología de la religión, Ed. Pléyade ZUBIRI, Xavier, El hombre y Dios, Alianza Ed. ZUBIRI, Xavier, Naturaleza, Historia, Dios, Alianza Ed.

Bibliografía complementaria	Álvarez de Miranda, A., Mito, religión y cultura, Anthropos, Barcelona 2008. Blázquez Martínez, J. M^a, Imagen y mito. Estudios sobre religiones mediterráneas e ibéricas, Cristiandad, Madrid 1977. Burkert, W., Cultos místéricos antiguos, Trotta, Madrid 2005. Díez de Velasco, F., Hombres, ritos, dioses: Introducción a la historia de las religiones, Trotta, Madrid 1995 (hay 3^a ed. rev.). Dumézil, G., Mito y epopeya, 3 vols., Seix Barral y Fondo de Cultura Económica, México 1977-1996. Eliade, M., Historia de las creencias y las ideas religiosas, 3 vols., Paidós, Barcelona 1999. Eliade, M., Kitagawa, J.M. (eds.) Metodología de la historia de las religiones, Paidós, Barcelona 1996. Filoramo, G. (ed.) Diccionario Akal de las religiones, Akal, Madrid 2001. Frazer, J.G., La rama dorada. Magia y religión, Fondo de Cultura Económica, México 1951 (sucesivas reimpresiones). Hinnels, J.R. (ed.) The Routledge Companion to the Study of Religion, Londres y Nueva York 2005. Kerenyi, K., La religión antigua, Revista de Occidente, Madrid 1972. Montero Herrero, S., Diccionario de adivinos, magos y astrólogos en la Antigüedad, Trotta, Madrid 1997. Lacalle Rodríguez, R.: Los símbolos de la prehistoria. Mitos y creencias del paleolítico superior y del megalitismo europeo , Almuzara, Córdoba 2011. Otto, R., Lo santo. Lo racional y lo irracional en la idea de Dios (1917), Alianza, Madrid 2001. Puech, H.-Ch. (dir.) Las religiones antiguas, 3 vols., Historia de las religiones Siglo XXI, Madrid y México 1977-1993. Segal, R.A. (ed.) The Blackwell Companion to the Study of Religion, Malden 2006. Veyne, P., ¿Creyeron los griegos en sus mitos? Ensayo sobre la imaginación constituyente, Ediciones Granica, Barcelona y Buenos Aires 1987.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías